

Integracja europejska weszła w bardzo skomplikowaną fazę jeszcze przed jeszcze przed rozpoczęciem pandemii COVID-19. Ze względu na kryzysy wewnątrz UE, to co obecnie jest wymagane to m.in. silniejsza rola państw członkowskich oraz rzeczywiste rozszerzenie integracji na obszary inne niż wspólna gospodarka. Dlatego zjednoczona Europa potrzebuje przykładów sukcesu. Jednym z takich przykładów jest niewątpliwie Program Erasmus, Europejczycy z pewnością doceniają również obniżenie kosztów roamingu. To co jednak jest najbardziej widocznym sukcesem, to współpraca transgraniczna, ponieważ pomogła wyeliminować negatywny efekt granicy państwowej jako bariery (często określa się je jako bliźny historii). Jednak, mimo że wewnętrzne granice UE nie stanowią już bariery dla swobodnego przepływu towarów, usług i obywateli, Europejczycy nadal mają bariery mentalne związane z przekraczaniem granic.

Ta bariera i tak jest obecnie mniej istotna niż kiedyś. W XX wieku Europa doświadczyła dwóch najbardziej destrukcyjnych konfliktów w historii. Współpraca transgraniczna pomogła w osiągnięciu obecnego wysokiego poziomu wzajemnego pojednania między byłymi wrogami. Najbardziej widoczny przykład tego pojednania można znaleźć nad Renem, głównie na granicy francusko-niemieckiej, ale także między Holandią a Niemcami lub Danią i Niemcami. Współpraca transgraniczna przyczyniła się również do pojednania czesko-polskiego we wschodniej części wspólnej granicy (Śląsk Cieszyński).

Nasze badania mają zatem na celu skupienie się na sposobie, w jaki współpraca transgraniczna zmieniła pogranicza krajów wyszehradzkich od końca lat 90. do 2020 r. Przeanalizujemy również, czy kryzys COVID-19 i kryzys migracyjny zmieniły współpracę między poszczególnymi państwami V4, a także ich sąsiadami. Polska, Czechy i inne kraje Grupy Wyszehradzkiej przystąpiły do procesu integracji europejskiej i zaczęły korzystać z możliwości, jakie daje członkostwo w UE. Kryzys uchodźczy podkreślił jednak różnicę między wschodem a zachodem UE. Kryzys migracyjny w 2015 r. doprowadził do wzrostu eurosceptycyzmu i miał także swoje konsekwencje dla granic. Zasadniczo różne stanowiska liderów politycznych Grupy Wyszehradzkiej w kwestiach związanych z kryzysem migracyjnym przyczyniły się do obecnego powszechnego postrzegania krajów V4 jako „enfant terrible” UE. W państwach V4 kryzys migracyjny pomógł ugruntować władzę partii politycznych, które domagają się silniejszej roli państw narodowych w Europie. Strony te koncentrują się na programach krajowych i nie akcentują współpracy międzynarodowej, w tym współpracy transgranicznej. A wpływ COVID-19 może nawet tą sytuację pogorszyć.